

Vései anziksz

Ahova hazajönnek az ország kovácsai

Vése parányi pont Somogyország térképén, ám akik gyökeret ereszettek e belső-somogyi faluban, és élelték itt élték-élik, megszerették e tájat, a helybeliüket és a betelepülőket. S még ha időközben széneket ereszették is önállósodni vágyó, munkát kezredő gyerekeket, hűségesek maradtak a bőrszínűről szólóföldhöz. Ahhoz a településhez, melynek csendjét olykor-olykor megváctalálkozók forgatagya. A 2002 óta hagyományára nem esedett messze röptí Vése nevet, vendégszeretetének jelentő könjönnek az ország kovácsai.

A közégszé neves szülötte, Bertók László, Pécssett élő Kossuth-díjas költő is sokat tett ezért, hiszen Vését beemelte az irodalomba. Egy-egy író-olvasó találkozón, könyvbemutatón, melynek az innen induló költő a díszvendége, mindenkor elhangzik: Vésenek köszönheti a felnevelő vidéket, e maroknyi hazát, de neki köszönhető ősököt, barátokat, verseket is. Számos alkotásának ihletadójára e mintegy nyolcaszövén lakkas település, ahova korábban rendszeresen visszajárt. Most, hogy ereje fogytán, s talán szoktatta szívét a csendhez, jobbára csak gondolatban látogat haza Vése díszpolgára, vagy álmában, amikor kitáru gyermekkorának tündérkertje...

költő van kovácsműhelyünk, akkor nem ártana hozzá valamely attrakció! Ráakadtam a Magyarországi Kovácsműves Céh központjára, s fölvettek a kapcsolatot a céhmesterrel. Megtudtam, hogy ők már korábban is szerveztek kovács-összejöveteleket, de azok szakmai tapasztalatserére voltak. Mi többet, s mászt szeretettük volna; és ami étréjött, az – sokak véleménye szerint – valóban egyedi sikeredett. 2002-ben rendeztük meg először a kovácsfestivált, ami azóta kiterebéllyesedett. Jó néhány éve a hatalon túli, magyarok laktavidékekről, Erdélyből, Felvidékről, Horvátországból is érkeznek kovácsok erre a dzsemborira, melynek természetesen szakmai része is van. Nagy örööm, hogy olyan csapatok is akadnak, amelyek a kezdetektől vissza-visszatérnek, és hírért visszik rendezvényüknek, amelyen nincs kovácsoltár.

A találkozón garantált a remek hangulat. Helyi és könyékbeli amatőr együttesek lépnek föl, a gyerekek sem unatkoznak, estérei pedig a népzenei szakmai részletek és az egysüttesek a színpad. Énekkelt már itt egyebek mellett a Republic, a Kárpátia és a Beatrice is. Idén az Artilla és fiai lesz vendég. Az évek során a szervezők arra törekedtek, hogy minden valami különleges aprópot kínáljanak a Vésere érkezőknek. Egy alkalommal a Kovács vezetékenél hírességeket hívották meg a rendszervényre – közöttük Kovács Katiit, Kovács Katalint és Kovács Erzsit – máskor pedig meghirdették a vasparipák teknők között. Nehéz ihucsút venni a régi világ ereklyéjére lett tárgyatító. Ha rajtuk tekintek, én is úgy vagyok velük, mint Szász Endre, az életének utolsó két évtizedét Somogyban töltő, világhírű festőművész, aki ha egy-egy remekül megalkotott tárgyat vett a kezébe, mindig engedelmeskedett neki a vas, az agyag, a fa vagy a fonál...

Odébb, a Tündérkertben – merthogy ezt a szép nevet kapta e

Az evangéliikus templom

ha már van kovácsműhelyünk, akkor nem ártana hozzá valamely attrakció! Ráakadtam a Magyarországi Kovácsműves Céh központjára, s fölvettek a kapcsolatot a céhmesterrel. Megtudtam, hogy ők már korábban is szerveztek kovács-összejöveteleket, de azok szakmai tapasztalatserére voltak. Mi többet, s mászt szeretettük volna; és ami étréjött, az – sokak véleménye szerint – valóban egyedi sikeredett. 2002-ben rendeztük meg először a kovácsfestivált, ami azóta kiterebéllyesedett. Jó néhány éve a hatalon túli, magyarok laktavidékekről, Erdélyből, Felvidékről, Horvátországból is érkeznek kovácsok erre a dzsemborira, melynek természetesen szakmai része is van. Nagy örööm, hogy olyan csapatok is akadnak, amelyek a kezdetektől vissza-visszatérnek, és hírért visszik rendezvényüknek, amelyen nincs kovácsoltár.

A találkozón garantált a remek hangulat. Helyi és könyékbeli amatőr együttesek lépnek föl, a gyerekek sem unatkoznak, estérei pedig a népzenei szakmai részletek és az egysüttesek a színpad. Énekkelt már itt egyebek mellett a Republic, a Kárpátia és a Beatrice is. Idén az Artilla és fiai lesz vendég. Az évek során a szervezők arra törekedtek, hogy minden valami különleges aprópot kínáljanak a Vésere érkezőknek. Egy alkalommal a Kovács vezetékenél hírességeket hívották meg a rendszervényre – közöttük Kovács Katiit, Kovács Katalint és Kovács Erzsit – máskor pedig meghirdették a vasparipák az erre felé gyakori névenek a gázdája. Az utolsó vései kovács, Báthás Sándor lánya pedig édesapja halála után felajánlotta a falunak a kovácsműhely eszközeit és a berendezést.

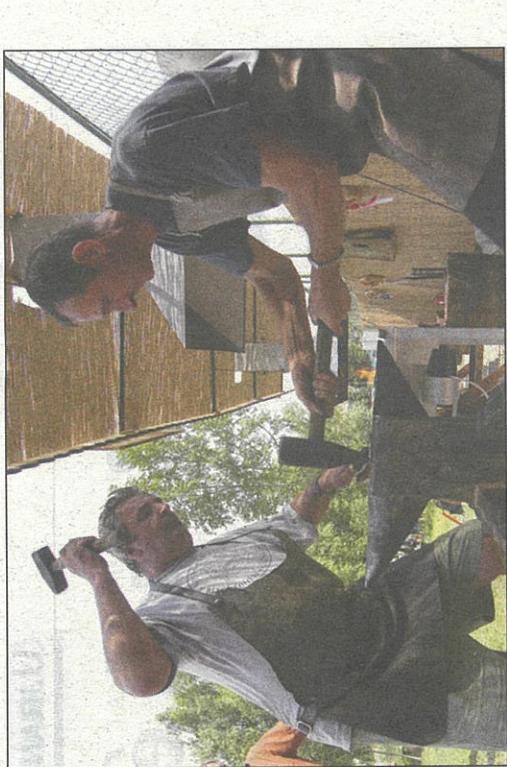
A televízióban futott akkoriban egy vetélkedő, a Hovatovábbi amelyet a képernyőre a lányával újból visszatérő Rókuszfalvi Pál vezetett. A Vései Faluszépítő Egyesület benevezett a vetélkedőre, s meg is nyertük – emlékezik Bertók László a puritán polgármestéri hivatalban. – Hárrom falu csapata versengett, s miénk lett az egymillió forintos fődíj. Nagy pénz volt az a 90-es évek elején. A nevezéskor azt is meg kellett határozni, mire fordítjuk a nyereményt. Azt írtuk be: helyiörténeti múzeumot fogadták, ugyanis lehetőséget kínált erre a faluszépítő egyesület. Új szívet adok nektek,

Bertók-emlékek, vitrinbe zárva

Nyáridőben, általában július utolsó szombatján várja a közösséget a kovácsműhely eszközeit és a berendezést. A televízióban futott akkoriban egy vetélkedő, a Hovatovábbi amelyet a képernyőre a lányával újból visszatérő Rókuszfalvi Pál vezetett. A Vései Faluszépítő Egyesület benevezett a vetélkedőre, s meg is nyertük – emlékezik Bertók László a puritán polgármestéri hivatalban. – Hárrom falu csapata versengett, s miénk lett az egymillió forintos fődíj. Nagy pénz volt az a 90-es évek elején. A nevezéskor azt is meg kellett határozni, mire fordítjuk a nyereményt. Azt írtuk be: helyiörténeti múzeumot fogadták, ugyanis lehetőséget kínált erre a faluszépítő egyesület. Új szívet adok nektek,

mánya tra hagyta az aprócska házat, így megtett a kovácsműhelynek új helye. A ház egyik felébe került Sanyi-bácsi, aki az önkormányzatnak a másikba pedig a helytörténeti gyűjteményt. Igen ám, de

találkozóját. Ennek az volt a lényege, hogy a vállalkozók edvűeknek valamilyen működékképes szerkezetet kellett alkotniuk, amelyeket megröversenyeztek. Volt, aki mozdonyt készítet... A csavarfüzékkel, nyíló bokrokkal körülölelt mesterséges tárcskában vadrakcsak üszkálnak, s az arra látogató szívesen phénixényhelyszínen járunk. Van itt színpad és nézőter, s a múzeumszőlőprest tető ónya az esőtől és a hótól. A mellette lévő fába apátióvásieket ütötték a mesterek, abban bízza, hogy a következő esztendőben is visszatérnek a kovácsok földjére.

A múzeumba betérve a jobb oldali helyiségben találjuk a Báláz-féle kovácsműhelyt. Eszkööz kavalkádja ejt rablubeműket, különös tárgyakkal incselkedik a szem. Van itt rusztikus kendereszt és táncos lábu menyesítő, gyertyatartó és zábra, pól, bika diótörő és egy tézsetű patkógyűrűtemény. Megannyi itt készült használati és dísztárgy alkotja a gazdag kollekciót, amelyben pákolókovácsok, diszkovácsok és művészük figurális és absztrakt alkotásai egyaránt megtalálhatók.

A lakóház két helyiséget a vesi lakosok felajánlásából rendezték be. Itt áll néhai Berke Ferencné máig működő szövöszéke. A láttogató mellegondolja a gázdáját is, és meglevenedik a mozdulat, amelynek nyomán egyre gyarapodik a paraszthámos szőttes, a vászonlepedő – nászágyba vagy koporsóaljba, az utolsós úthoz...

Székrenyek tele ruhával, szentképek, fényképek a fehér falikon. A sarokban vettet ágy áll, keményre tömött, lyukhímzéses párnákkal. Az asztalon fekete női fejűszisz, mellette imákonyv. Vájon ki lehetett?

Díszes vaskályha, fakeretbe vágott, vakotás tükr. Egy sokat használt, kovácsoltvas aljú varrogép is került ide, meg szemes vasaló, és itt áll egy öreg cimbalom is. Festett és hímzett konyhai falvédők soroznak a régi edények tányérokat, poharakat s más konyhai eszközököt.

Székrenyek tele ruhával, szentképek, fényképek a fehér falon.

Az asztalon fekete női fejűszisz, mellette imákonyv. Vájon ki lehetett?

Díszes vaskályha, fakeretbe vágott, vakotás tükr. Egy sokat használt, konyha falait könyvespolicok borítják. S hogy mi a sláger? A diákok leginkább a kötélköröket irodalmat és a képes albumokat, valamint a természetstudományos köteteket kölcsönzik, a kisebbek a mesekönyvekért rajonganak, a felnőtt olvasókat pedig a romanitikus kötetek és a kalandregények vonzzák. A versek szerelmesei is kedvükre válogathatnának, ha gyakrabban betérnének e házba, melynek falai között – nem felérdethően – költő is cseperedett...

A lakószoba állít emléket a ház egykori lakójának. A tárlokban a múlt emlékei, a falakon nagyméretű fényképek meselnek Bertók László életéről, sikereiről. Dediált könyvei kiülön szekrényben sorakozva várják, hogy az olvasók kezébe kerüjenek. Írószabóval áll a szoba közepén, rajta frögp, Polgari miliót teremtve a falusi közegből kiemelkedő vesi fiúnak. Az asztal melletti karoszékben, hazalátogatván, olykor a költő is megpihen, vagy éppen interjút adott a televízió munkatársainak. A legelvezetetőbb portréfilm akkor készült róla, amikor még élt a Bertók fiúk édesanyja. Szülőjében, Belső-Somogy címnel 1991-ben forgatták, szerkesztője Lőrincz Sándor.

Pappné Kovács Andrea tanárnő vezeti a tékát. A hajdani tisztaszoba és a konyha falait könyvespolicok borítják. S hogy mi a sláger? A diákok leginkább a kötélköröket irodalmat és a képes albumokat, valamint a természetstudományos köteteket kölcsönzik, a kisebbek a mesekönyvekért rajonganak, a felnőtt olvasókat pedig a romanitikus kötetek és a kalandregények vonzzák. A versek szerelmesei is kedvükre válogathatnának, ha gyakrabban betérnek e házba, melynek falai között – nem felérdethően – költő is cseperedett...

A lakószoba állít emléket a ház egykori lakójának. A tárlokban a múlt emlékei, a falakon nagyméretű fényképek meselnek Bertók László életéről, sikereiről. Dediált könyvei kiülön szekrényben sorakozva várják, hogy az olvasók kezébe kerüjenek. Írószabóval áll a szoba közepén, rajta frögp, Polgari miliót teremtve a falusi közegből kiemelkedő vesi fiúnak. Az asztal melletti karoszékben, hazalátogatván, olykor a költő is megpihen, vagy éppen interjút adott a televízió munkatársainak. A legelvezetetőbb portréfilm akkor készült róla, amikor még élt a Bertók fiúk édesanyja. Szülőjében, Belső-Somogy címnel 1991-ben forgatták, szerkesztője Lőrincz Sándor.

Kovács Koko István is vendégeskedett Vésen

teknők között. Nehéz ihucsút venni a régi világ ereklyéjére lett tárgyatító. Ha rajtuk tekintek, én is úgy vagyok velük, mint Szász Endre, az életének utolsó két évtizedét Somogyban töltő, világhírű festőművész, aki ha egy-egy remekül megalkotott tárgyat vett a kezébe, mindig engedelmeskedett neki a vas, az agyag, a fa vagy a fonál...

Odébb, a Tündérkertben – merthogy ezt a szép nevet kapta e szörűslány-ruhában – a költők női örökkéjet, melyről köszönhetően a legtöbb éveinek legtöbbjét már örökké fogadták, ugyanis lehetőséget kínált erre a faluszépítő egyesület. Új szívet adok neknek, és új lelket adok belétek (Ez 36,26) – olvashatjuk az 1785-ben épült evangéliikus templom bejáratánál. A reformáció ötszázadik évfordulójára alkalmából helyezték el az emléktáblát a helybéli hívek.

Lőrincz Sándor Fotó: Kovács Tibor